

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. Vtrum Angeli fuerint in sua creatione beati?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ab eius substantia fluat, sicut motus cordis à natura animalis, ut supra ostensum est; potest tamen ea abuti, illamque vitare ex aliqua mala circumstantia, puta non diligendo Deum tanquam suum finem & beatitudinem naturalem, cum subordinatione necessaria ad eundem, ut auctorem & finem supernaturalem; de quo infra.

Quærit D. Thomas art. 5. hujus quæstionis, utrum Angelus naturali dilectione diligat Deum magis quam seipsum? Et respondet affirmativè, & probat triplici ratione. Prima est: quia quælibet pars naturaliter magis inclinatur in bonum totius, quam in suum; ut patet in manu, quæ naturaliter & absque deliberatione se exponit etiam ad conservationem totius corporis; & in aqua, quæ contra propriam inclinationem ascendit sursum ad vitandum vacuum, toti naturæ inimicum. Et quia ratio imitatur naturam, hujus naturalis inclinationis imitationem invenimus in virtutibus politicis: est enim virtuosus civis, ut se exponat mortis periculo, pro totius republicæ conservatione. Cùm ergo Deus sit bonum & finis universi, ac bonum universale totius naturæ, comprehendens omne bonum, sicut totum comprehendit omnes suas partes; & quælibet creatura magis sit Dei, quam pars totius, aut civis republicæ, manifestum est Angelum, & quamlibet creaturam, dilectione naturali magis inclinari in bonum divinum, quam in bonum proprium.

Hanc rationem D. Thomæ conatur enervare Scotus in 3. dist. 27. quæst. 2. dicit enim primò falsum esse illud principium: pars naturaliter diligit totum magis quam seipsam; nec verum esse quod pars se exponat pro conservatione totius; sed quod ipsum totum magis se diligendo quam partes, eas exponit pro conservatione sui; vel etiam partes præcipuè minus præcipuas. Dicitur etiam, quod etiam detur quod pars se exponat pro toto, non sequitur propterea quod magis diligit totum, quam seipsam; quia exponitur pro toto, propter identitatem sui esse cum toto; etiam, atque ita formaliter propter conservationem sui esse.

Sed hæc facile dissolvitur: primum quidem, dicendo cum Cajetano, quod si pars seipsam exponat, si se exponat à toto, propter ipsum totum; quia tamen naturaliter exponitur, evidens signum est eam magis inclinari in bonum & conservationem totius, quam in seipsam: quia ut ait Aristoteles 2. physic. textu 78. *Vnum quodque sicut agitatur naturaliter, sic aptum natum est.*

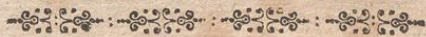
Alterum verò etiam rejicitur: quia ut rectè observat idem Cajetanus, falsum est quod pars se exponat pro toto, propter unionem aut identitatem quam habet cum illo; cùm frequenter se exponat cum periculo perendi unionem aut identitatem quam habet cum toto. Ratio ergo ob quam pars se exponit pro toto, est quia essentialiter est totius, & propter illud: unde cùm quælibet creatura magis sit Dei, quam pars totius, rectè infert D. Thomas, Angelum & hominem naturali dilectione magis in bonum divinum, quam in bonum proprium inclinari.

Secunda ratio D. Thomæ est: Si Angelus seipsam naturaliter magis diligeret, quam Deum, naturalis ejus inclinatio esset perversa: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Minor patet: quia si naturalis inclinatio Angeli esset perversa, ejus natura de se esset mala, utpote radix & principium

A um perversæ inclinationis: atque adeò Deus esset auctor mali: vel constituendum esset primum principium malorum: quæ omnia in Manichæis damnata sunt. Sequela Majoris probatur: Perversa est inclinatio quæ tendit ad diligendum magis medium, quam finem: Sed Deus habet rationem finis, quælibet autem creatura rationem medii ad illum ordinati: Ergo si Angelus seipsam naturaliter magis diligeret, quam Deum, naturalis ejus inclinatio esset perversa.

Denique, Si Angelus naturaliter magis seipsam quam Deum diligeret, charitas & gratia non perficerent, sed destruerent ejus naturam: Consequens est falsum: Ergo &c. Sequela Majoris patet: per gratiam enim & charitatem Angelus magis amat Deum, quam seipsam. Minor etiam est certa: sicut enim fides non destruit, sed elevat rationem; ita gratia & charitas non destrunt, sed perficiunt naturam, eamque elevant ad statum altiorum.

Advertendum tamen est, quod licet Angelus naturali dilectione magis Deum quam seipsam amet, dilectione & tamen liberâ & electiva, potest seipsam magis quam Deum diligere. Ratio est, quia Angelus, ex libera voluntatis electione potest peccare, quando quidem de facto peccavit: omnis autem peccans moraliter, avertitur à Deo, & convertitur ad creaturam, præfertque bonum aliquod creatum bono divino: Ergo Angelus amore libero & electivo potest seipsam magis quam Deum diligere, ac præferre bonum proprium bono divino.

DISPUTATIO XII.

De gratia & gloria Angelorum.

Ad quæstionem 62. D. Thomæ.

HUc usque de Angelis naturaliter consideratis: jam de eorum perfectione supernaturali; gratiæ nimirum & gloriæ, dicendum superest: de qua D. Thomas quæst. 62. Quæ verò de tempore & loco creationis Angelorum quæst. 61. docet, disputatione præcedenti fuere à nobis expolita.

ARTICULUS I.

Utrum Angeli fuerint in sua creatione beati?

DUplex in Angelis, sicut in nobis, distinguitur beatitudo: una naturalis, quæ est ultima perfectio ad quam natura angelica potest per vires naturæ pervenire, si ve perfectissima operatio quæ naturaliter potest Angelo convenire, cognitio scilicet & dilectio Dei ut auctoris naturæ: altera supernaturalis, quæ est ultima perfectio naturæ angelicæ, excedens naturalem ipsius facultatem, si ve perfectissima operatio ad quam supernaturaliter elevari potest; & consistit in clara Dei visione, ut dicemus in Tractatu de beatitudine. Inquirimus ergo, an duplex hæc beatitudo Angelis ab initio creationis concessa fuerit?

2 **D**ico primò, Angelos fuisse creatos in beatitudine naturali. Ita Divus Thomas artic. 1. hujus questionis, ubi præmissâ distinctione beatitudinis in naturalem & supernaturalem, subdit: Sic igitur dicendum est, quod quantum ad primam beatitudinem, quam Angelus assequi virtute sua natura potuit, fuit creatus beatus: quia perfectionem hujusmodi Angelus non acquirit per aliquem motum discursum, sicut homo, sed statim ei adest propter suam naturam dignitatem.

3 **C**onfirmatur: Angeli à principio suæ conditionis habuerunt cognitionem & dilectionem perfectam Dei ut authoris naturæ: Sed in hac duplici operatione naturalis ejus beatitudo consistit; cum illa sit ultima perfectio ad quam natura angelica per vires naturæ pervenire potest: Ergo Angeli in beatitudine naturali fuerunt à Deo conditi.

4 **O**bjicies: Si Angeli fuissent creati in sua beatitudine naturali, in ea permansissent: Sed non omnes in ea permanserunt; Angeli enim damnati sunt infelicissimi, & maximam anguntur tristitiam: Ergo omnes Angeli non fuere creati in sua beatitudine naturali. Sequela Majoris probatur: De ratione beatitudinis est inamissibilitas: Ergo si Angeli fuissent creati in sua beatitudine naturali, in ea permansissent.

5 **R**espondent aliqui concedendo Majorem: existimant enim quod licet Angeli simpliciter & absolute miseri sint, possunt tamen dici beati secundum quid, beatitudine scilicet naturali, quæ in cognitione & dilectione authoris naturæ consistit: sicut homo qui in hac vita contemplationem Dei perfectissimam haberet, quodammodo felix diceretur, tamen si absolute miser esset, & gravissimos cruciatus perferret.

Sed hæc solutio & doctrina displicet: beatitudo enim naturalis Angeli consistit quidem in cognitione & dilectione Dei ut authoris naturæ, atque ulla tamen deordinatione ab illo; unde hanc beatitudinem naturalem habuerunt Angeli in statu innocentie ante peccatum, Dæmones verò illam per peccatum amisserunt: quamvis enim directè & immediate contra Deum ut authorem naturæ non peccaverint, eo tamen ipso quod peccaverunt contra Deum ut authorem supernaturalem, ab eoque deordinati sunt, indirectè, mediatè, & per accidens, contra eundem Deum ut est author naturæ peccaverunt, & ab eo deordinati sunt.

6 **M**elius ergo respondetur, negando sequelam Majoris. Ad cujus probationem dicendum est, quod quamvis beatitudo naturalis sit inamissibilis respectu Angeli in puris naturalibus constituti: tamen Angelus elevatus ad ordinem supernaturalem, potest indirectè & per accidens illam amittere, peccando directè contra præcepta supernaturalia. Unde commune illud effatum ex Dionysio desumptum: *Naturalia in Dæmonibus remanserunt integra*: intelligendum est de naturalibus in esse purè physico consideratis, qualia sunt substantia, potentia, species intelligibiles & hujusmodi; non verò de naturalibus quæ habent aliquid moralitatis admixtum, cujusmodi sunt cognitio practica, & rectitudo voluntatis erga ultimum finem: hæc enim, sal-

tem ad aliquid, per peccatum destructa fuere in Angelis.

Dico secundò, Angelos non fuisse creatos in beatitudine supernaturali.

Probatur, quia hæc (inquit S. Thomas) non est aliquid naturæ, sed naturæ finis: Ergo non debuit communicari Angelis per creationem.

Prætera, ut idem Doctor sanctus dicitur: Quisquis fruitur visione essentiali Dei, ita felicitate necessitate rapitur ad amandum Deum, ut nullo modo possit velle à Deo recedere & peccare. Cum ergo plures Angeli peccarint, evidens argumentum est eos caruisse visione beatæ divinæ essentiali, in qua supernaturalis beatitudo creaturæ intellectualis consistit.

Adde quod, unum ex specialissimis privilegiis animæ Christi collatis, ex eo quod esset Filius Dei naturalis, & haberet gratiam unionis hypostaticæ, ad quam titulo conaturalitatis consequitur gratia habitualis & gloria, fuit quod à primo instanti sui esse Deum permanentiter intueretur: Ergo cum similis ratio concedendi tale privilegium, non currat in Angelis, dicendum est quod ab initio suæ creationis non viderunt intuitivè divinam essentialiam, saltem visione permanenti.

An verò visione transeunti illam viderint, dubitant aliqui Authores: Ratio autem dubitandi est, quia ex doctrina Divi Augustini libro 11. super Genesim ad litteram, & D. Thomæ 2. p. quæst. 12. art. 11. ad 2. & 2.2. quæst. 17. art. 1. idè Moyses & D. Paulus adhuc viatores viderunt divinam essentialiam, visione transeunti, quæ cum Moyses electus esset Doctor Judæorum, & D. Paulus Doctor Gentium, conveniens fuit eò immediate in Deo videre mysteria gratiæ, quæ alios erant edocaturi, ut scilicet oculati testes facti mysteriorum quæ prædicabant, possent dicere populis sibi commissis: *quod audimus & vidimus, hoc testamur*. Sed pariter Angeli superiores, fuerunt veluti doctores inferiorum, ipsos per modum magisterii aristoteli de mysteriis gratiæ illuminando, ut infra dicitur: Ergo saltem Angeli superiores viderunt à principio suæ productionis divinam essentialiam per modum transeuntis.

Sententia tamen negativa communis est apud Theologos. Et probatur, quia hæc est regula generalis, & communis lex, quod nullus viator, dum est in statu viæ, divinam essentialiam contempletur; cum visio essentiali divinæ sit tota merces, & essentialiale præmium Beatorum: Accipere aliquem à regula generali, & ordinaria lege, atque fundamento, ex Scriptura vel SS. Patribus desumpto, temerarium est: Ergo cum neque Scriptura, neque SS. Patres insinuent Angelos viatores vidisse aliquando divinam essentialiam, id sine temeritate affirmari non potest.

Ad rationem verò dubitandi in contrarium dicendum est, rationem illam D. Thomæ, ad probandum quod Moyses & D. Paulus viderunt divinam essentialiam, per modum transeuntis, adhuc essent in via, esse solum congruentium, quæ supposito quidem fundamento quod habemus in Scriptura, hoc speciale privilegium doctus illis viris fuisse concessum, optima est, nihil tamen prorsus concluderet, si ad hoc probandum nullum

